

**UCHWAŁA NR XIX/421/20
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 23 kwietnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020” za 2019 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019r., poz. 506 z późn. zm.), w wykonaniu uchwały nr XXIV/488/16 Rady Miasta Katowice z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020”.

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2019 roku „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2016 - 2020
ZA 2019 ROK**

Spis treści

Priorytet 1. Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	3
Priorytet 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.....	6
Priorytet 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	14
Priorytet 4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie – profilaktyka i edukacja	17
Priorytet 5. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.....	20
Podsumowanie realizacji programu za 2018 rok i rekomendacje	23
Finansowanie programu – wykonanie za 2016, 2017, 2018 i 2019 rok	24
Finansowanie programu – plan na 2020 rok	26

Cel główny programu:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i łagodzenie szkód wynikających ze zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Katowice.

Cele szczegółowe:

1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy oraz zwiększenie dostępności do różnych form pomocy i świadczonych usług.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości współpracy podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemu przemocy w rodzinie.

Priorytet 1. Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie**Cele:**

- Doskonalenie strategii współpracy służb, instytucji, organizacji i kościołów lub związków wyznaniowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Rozwijanie i doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.
- Monitoring skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

Zadanie 1: Powołanie kolejnej kadencji Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w skład, którego wchodzi przedstawiciele służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku, która nałożyła na gminy obowiązek tworzenie zespołu, jako podstawowego elementu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- W 2019 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie funkcjonował na podstawie Zarządzenia nr 1298/2017 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 28 marca 2017 r. (z późn. zm.) w oparciu o Uchwałę nr XXIV/487/16 Rady Miasta Katowice z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.
- W skład Zespołu wchodzi 23 przedstawiciele służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in.: Urzędu Miasta, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Prokuratury, Sądu (Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej), Oświaty, Ochrony Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, organizacji pozarządowych.

Celem Zespołu jest:

- Organizowanie, integrowanie i koordynowanie działań służb, instytucji, organizacji i specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Katowice.
- Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
- Wdrożenie i nadzór nad realizacją interwencyjnej procedury „Niebieskie Karty” oraz pracą Grup Roboczych zajmujących się planowaniem i realizacją pomocy rodzinom z problemem przemocy.

Zadanie 2: Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2019 roku zorganizowano 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego celem opracowywania zasad realizacji zadań określonych w niniejszym programie.

Zadanie 3: Doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy na poziomie operacyjnym – powołanie Grup Roboczych do pracy z indywidualnym przypadkiem i nadzór nad realizacją ich zadań.

Realizacja zadania:

- Funkcjonowało 10 Grup Roboczych w dzielnicach miasta z siedzibą w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej nr 1-10 w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład stałych Grup Roboczych wchodził Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zostało powołanych 23 Koordynatorów, co najmniej dwóch w każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej nr 1-10. Koordynatorzy byli równocześnie członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W 2019 roku odbyło się 1126 spotkań Grup Roboczych. W ich skład wchodził: dzielnicowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, specjaliści w dziedzinie przemocy w rodzinie zaangażowani bezpośrednio w pomoc konkretnej rodzinie.
- Zrealizowano 3 spotkania konsultacyjne z koordynatorami ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i 3 spotkania superwizyjne.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewniał obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

Zadanie 4: Rozwijanie modelu i zakresu współpracy podmiotów w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez Policję, pomoc społeczną, oświatę, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochronę zdrowia i inne instytucje i organizacje. Koordynacja działań w ramach procedury.

Realizacja zadania:

W ramach współpracy podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie zrealizowano:

- Kierownik OIK MOPS uczestniczył w spotkaniach: Rady Superwizorów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, które odbyło się w Warszawie oraz w Ogólnopolskiej Rady Ekspertów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.
- W celu ułatwienia mieszkańcom Katowic dostępu do informacji na temat różnych form pomocy, w marcu została przebudowana strona internetowa. Na portalu zamieszczono m.in. nowe ulotki informujące o miejscach udzielających bezpłatnej pomocy np. psychologicznej, prawnej, socjalnej itp. osobom będącym w sytuacji kryzysowej, w tym osobom uwięzionym w sytuację przemocy domowej.
- W kwietniu w OIK MOPS odbyła się wizyta studyjna dla studentów Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Były to osoby kształcące się na II stopniu specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego, specjalność: praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy. Na spotkaniu przedstawiony został zakres działalności placówki oraz kierunki oddziaływań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- W maju OIK MOPS uczestniczył w spotkaniu ze studentami na Uniwersytecie Śląskim, na Wydziale Psychologii i Pedagogiki, gdzie przedstawiony został zakres działalności placówki.
- W maju w OIK MOPS odbyło się spotkanie ze studentami Uniwersytetu Śląskiego z Wydziału Pracy Socjalnej, poświęcone przedstawieniu zakresu działalności placówki.
- We wrześniu OIK MOPS uczestniczył w konferencji z okazji obchodów 100-lecia powołania kurateli sądowej. Na uroczystości tej Ośrodek otrzymał specjalne wyróżnienie i podziękowanie za współpracę.
- W grudniu Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zorganizował jubileuszową konferencję z okazji 20-lecia działalności pt.: „Wiedza-Praktyka-Doświadczenie”. W konferencji wzięli udział m.in. Wiceprezydent Miasta Katowice oraz przedstawiciele różnych Wydziałów Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Urzędu Miasta Katowice a także przedstawiciele służb, instytucji i organizacji, z którymi placówka nawiązała współpracę, stale ją doskonaląc, takich jak np.: Policja, Prokuratura, Kuratorzy, Oświata, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne i.t.p. W ramach konferencji poruszono problematykę przemocy wobec dzieci.
- W celu usprawnienia współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na bieżąco uaktualniany był skład Komisji (o nowych Koordynatorów ds. Przeciwdziałania Przemocy

w Rodzinie). Ostatnia zmiana została dokonana Zarządzeniem Nr 391/2019 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 9 lipca 2019 roku.

Zadanie 5: Nawiązanie współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- **Ewangelickie Centrum Diakonijne** rozpoczęło w lipcu 2017 roku trzyletni projekt przeciw przemocy „Odkryj Po Moc w sobie”. W 2019 roku w projekcie uczestniczyły 42 osoby.
- Przedstawiciel **Klasztoru Ojców Dominikanów Parafii Przemienienia Pańskiego w Katowicach** uczestniczył w spotkaniu grupy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie prowadzonej na terenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.
- **Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej** współpracowało z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w tym z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w zakresie pomocy rodzinom z problemem przemocy udzielając pomocy psychologicznej i udostępniając miejsca schronienia. Przedstawiciele stowarzyszenia brali udział w realizacji procedury w odniesieniu do rodzin, gdzie uruchamiano „Niebieską Kartę” i uczestniczyli w Grupach Roboczych.

Zadanie 6. Analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zbiera dane statystyczne dotyczące interwencji oraz świadczeń na rzecz rodzin z problemem przemocy w celu analizy skali zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów do jego rozwiązywania. Celem jest przygotowanie szacunkowej oceny skali zjawiska i zasobów.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	2019	Prognoza/ potrzeby 2020
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	5	4	4	5	4
liczba spotkań Grup Roboczych	1 412	1 328	1 100	1126	1 126
liczba konsultacji przedstawicieli służb i instytucji – spotkań koordynatorów	11	7	4	3	4
liczba programów realizowanych w oparciu o współpracę służb, instytucji, organizacji w zakresie rozwiązywania problemów przemocy	1	4	4	4	4

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Katowicach za 2019 r.

Komentarz

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. W 2019 roku liczba wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” utrzymuje się na podobnym poziomie jak w 2018 roku, tym samym liczba spotkań Grup Roboczych niewiele wzrosła. Spotkania koordynatorów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie odbyły się w 2019 roku 3 razy i miały na celu omawianie pracy Grup Roboczych i konsultowanie indywidualnych przypadków. W 2019 roku uruchomiono również superwizje dla koordynatorów grup roboczych.

Priorytet 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Cele:

- Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie i członkom ich rodzin.
- Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych, w tym prawnych nakierowanych na ochronę osób dotkniętych przemocą domową.
- Ochrona i udostępnienie specjalistycznej pomocy dziecku krzywdzonemu.

Zadanie 1: Rozbudowa usług adresowanych do rodzin z problemem przemocy w rodzinie - udostępnienie poradnictwa specjalistycznego, usług w formie interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznej członkom rodzin z problemem przemocy.

Realizacja zadania:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielał pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy - ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana była do osób doznających przemocy (ofiary przemocy), osób stosujących przemoc (sprawców przemocy) i świadków przemocy. Z rodzinami prowadzona była systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmuje ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku. W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy Ośrodek zapewniał schronienie dla osób, które ze względu na dramatyczną sytuację nie mogły przebywać w dotychczasowych miejscach zamieszkania.

Kategorie spraw	2019rok
łącznie liczba klientów objętych pomocą, w tym:	892
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	195
Sprawcy przemocy	114
Dzieci	27
Inne kryzysy, w tym:	556
Konsultacje rodzinne/ grupowe (ilość spotkań)	51
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	174

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS za 2019 r.

W Ośrodku udzielono 670 porad specjalistycznych, 1 719 konsultacji indywidualnych oraz zorganizowano 51 spotkań rodzinnych.

W okresie od 15 lutego do 15 grudnia 2019 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy” realizowane przez **Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach**. Projekt stanowił kompleksową ofertę pomocy specjalistycznej dla kobiet i ich dzieci, pozostających w trudnej sytuacji życiowej, z której skorzystało 80 osób (kobiet znajdujących się w kryzysowej sytuacji życiowej, ofiary przemocy, handlu ludźmi, przymusowej prostytucji). W skład kompleksowego wsparcia wchodziło:

- zapewnienie informacji o promocji dot. oferowanego wsparcia wśród potencjalnej grupy docelowej projektu,
- prowadzenie dyżurów rekrutacyjnych do projektu,
- pomoc uczestnikom projektu w autoidentyfikacji, pomoc w odnalezieniu motywacji do zmian w swoim życiu, które będą prowadzić do rozwiązania problemów życiowych,
- prowadzenie pomocy specjalistycznej obejmującej: poradnictwo prawne (konsultacje prawne, przygotowywanie pism urzędowych itp.), terapeutyczne (terapia indywidualna prowadzona przez certyfikowanego terapeuty), usługę coacha/case managera (tzw. „osoba towarzysząca” zapewniająca uczestnikom projektu codzienne wsparcie, towarzysząca w załatwianiu urzędowych spraw, pomagająca podczas podjęcia ważnych życiowych decyzji np. o leczeniu uzależnienia/współuzależnienia).

- W 2019 roku w ramach ww. zadania 68 osób objęto pomocą prawną (230 godz.), a 12 osób otrzymało pomoc terapeutyczną (180 godz.).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic” realizowane przez **Śląskie Stowarzyszenie „AD VITAM DIGNAM”** przy ul. Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 w Katowicach. Podstawowym celem realizowanego zadania była:

- kompleksowa pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu, używania narkotyków oraz znajdujących się w sytuacjach kryzysowych,
- profilaktyka i przeciwdziałanie patologicznym zjawiskom towarzyszącym uzależnieniom, w tym zjawisku przemocy w rodzinie.

Zadanie realizowane było poprzez:

- udzielanie wszechstronnej informacji w zakresie szeroko pojętej problematyki związanej z problemem alkoholowym i narkomanią oraz doraźnej pomocy terapeutycznej i psychologicznej w nagłych przypadkach poprzez miejski telefon zaufania – działania mają na celu wzbudzenie motywacji do podjęcia działań i wskazanie ich kierunku,
- udzielanie pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy na drodze bezpośrednich kontaktów z terapeutą, psychologiem, prawnikiem – dla wskazania konkretnych rozwiązań,
- tworzenie możliwości zapewnienia pomocy mającej na celu lepsze zrozumienie siebie, przydatne w rozwiązywaniu bieżących problemów.

Miejski telefon zaufania funkcjonował codziennie w godzinach od 15.00 do 7.00 pod numerem: (32) 256 92 78, obsługiwały go osoby przeszkolone w ramach „Telefonu Zaufania” z długoletnim doświadczeniem w tym zakresie. Przy telefonie zaufania dyżury pełnili:

- specjaliści – w poniedziałki, środy i czwartki w godzinach od 15.00 do 19.00,
- terapeuci i pracownicy wspierający – codziennie w godzinach od 15.00 do 7.00 z wyłączeniem czasu dyżuru specjalistów.

Odbiorcami usług były m.in. osoby uzależnione od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz członkowie rodzin, w których występują problemy związane z uzależnieniami oraz przemocą domową, a także wszystkie osoby, które znalazły się w sytuacji kryzysowej i szukały pomocy.

Łączna liczba przeprowadzonych rozmów telefonicznych to 3632, w tym 553 związanych z problemami przemocy.

Punkt informacyjno-konsultacyjny wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic obsługiwany był przez:

- prawnika – w czwartki w godzinach od 14.30 do 16.00,
- psychologa – w pierwsze cztery poniedziałki miesiąca w godzinach od 15.00 do 17.00, ostatnia środa miesiąca w godzinach od 15.00 do 17.00, oraz w pierwszy i drugi piątek miesiąca od 15.00 do 18.00,
- terapeutów oraz pracowników wspierających - w poniedziałki w godzinach od 17.00 do 19.00, wtorki, piątki i soboty w godzinach od 14.00 do 15.00 oraz środy i czwartki w godzinach od 18.00 do 19.00.

W ramach zadania realizowanego przez Śląskie Stowarzyszenie „AD VITAM DIGNAM” udzielane były porady prawne, porady psychologiczne oraz prowadzone były konsultacje terapeutyczne. W ramach zadania udzielono łącznie 535 porad, w tym: 102 porady psychologiczne, 91 porad prawnych, 342 konsultacje terapeutyczne. Przeprowadzono 3 632 rozmowy w trakcie dyżurów telefonu zaufania.

W 2019 roku **Parafia w Ewangelickim Centrum Diakonijnym „Słoneczna Kraina”** realizowała projekt: „Pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem”. Z poradnictwa psychologicznego skorzystało 362 osoby, a z poradnictwa prawnego 570 osób.

Ponadto w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Poradnictwo specjalistyczne” realizowane przez Parafię Ewangelicko-Augsburską. Zadanie polegało na prowadzeniu punktu konsultacyjnego „Przeciw przemocy”, w którym skorzystać można było

z porad specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, usług psychologa (konsultacje indywidualne, sesje indywidualne i grupowe), porad prawnika (specjalista prawa rodzinnego). W ramach zadania organizowane były również warsztaty i spotkania edukacyjne pn. „Jak skutecznie bronić się przed przemocą domową”. Podstawowymi celami realizowanego zadania było:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat możliwości uzależnienia wśród osób podejmujących ryzykowne zachowania, w tym przemocy w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie jako konsekwencji uzależnienia alkoholowego wśród dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- zmniejszenie wykluczenia społecznego osób uzależnionych od alkoholu,
- przezwyciężenie przez osoby dotknięte przemocą trudnych sytuacji życiowych.

W ramach zadania udzielono 51,5 godzin porad prawnych, 28 godzin porad psychologicznych, 82 godziny porad specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z tej formy pomocy skorzystało u specjalisty 31 osób, z usług prawnika – 41 osób i z usług psychologa 10 osób.

W **Ośrodku Interwencji Kryzysowej** Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w 2019 roku podjęto działania w kierunku uruchomienia Telefonu Zaufania dla Seniorów.

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna czynnie angażuje się w działania mające na celu ochronę i pomoc ofiarom przemocy domowej. Realizuje zadania, które mają zapobiegać dalszej przemocy i nie dopuszczać do jej eskalacji - w sytuacji rodzin pozostających pod opieką Poradni. Ścisłe współpracuje w tej kwestii z placówkami oświatowymi (szkoły, przedszkola) oraz ośrodkami MOPS, a także POW.

W sprawach konfliktu wewnątrz rodziny, poradnie podejmują działania o charakterze rozjemczym, szczególnie w sytuacji konfliktów rodzinnych, które cechują się długim okresem narastania. Opieką objęte są rozwodzące się małżeństwa, u których dochodzi do sporu w związku z koniecznością uregulowania opieki nad małoletnimi dziećmi. Wieloletni konflikt małżeński wpływa destabilizująco na wszystkich członków rodziny. Z uwagi na brak umiejętności jego rozwiązania, zasadnym jest skorzystanie ze wsparcia osób, które pomogą ustalić reguły i warunki niezbędne dla polepszenia komunikacji. W sytuacji konieczności uregulowania opieki nad małoletnimi dziećmi rodzic kierowany jest do innych placówek specjalistycznych (np. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna) lub do Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Poradnie realizują spotkania, do których dochodzi z polecenia sądu. Mają one często na celu naprawę relacji partnerskich między rozstającymi się rodzicami oraz odbudowywanie więzi między dzieckiem a drugim z rodziców. Na wniosek sądu - poradnie przygotowuje opinię o przebiegu spotkań.

W związku z występującą w polskim sądownictwie zasadą bezpośredniości - dzieci będące ofiarami przestępstw, przesłuchiwane są na okoliczność wydarzeń, w których uczestniczyły lub były świadkami czynu. Zarówno dla rodzica jak i dla dziecka składanie zeznań obarczone jest dużym stresem, wynikającym m.in. z nieznamości procedur, którym jako świadek będzie ta osoba podlegać. W związku z tym do Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej zgłaszają się rodzice, w oczekiwaniu wsparcia i informacji w jaki sposób mogą uzyskać pomoc dla dziecka, jak powinni z nim rozmawiać o zbliżającym się przesłuchaniu. Poradnia zapewnia wsparcie terapeutyczne dziecku na każdym etapie trwania sytuacji trudnej/traumatycznej. Obejmuje je odpowiednią dla wieku, poziomu rozwoju - pomocą indywidualną. Równolegle rodzic poznaje sposoby samodzielnego radzenia sobie z sytuacjami trudnymi dotyczącymi dziecka. Zachowania dziecka są monitorowane w czasie, aż do ich ustąpienia.

W ramach oddziaływań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie demoralizacji oraz przestępczości nieletnich, poradnie pozostają w ścisłej współpracy z przedszkolami, szkołami, ośrodkami MOPS, świetlicami środowiskowymi oraz Domami Dziecka. Także podtrzymuje stały kontakt z kuratorami sądowymi, asystentami rodzin oraz Sądem Rodzinnym i Nieletnich. W sytuacji gdy instytucja lub rodzic zgłasza

nioletniego, przejawiającego symptomy demoralizacji lub wchodzącego w kolizję z prawem - poradnie niezwłocznie podejmuje działania mające na celu określenie przyczyn i stopnia zagrożenia niedostosowaniem społecznym. Nioletni zostaje objęty procesem diagnostycznym i ewentualnie procesem terapeutycznym. Często wymaga badań specjalistycznych: psychiatrycznych lub neurologicznych. Niejednokrotnie dla celów sądowych opracowywana jest opinia dotycząca rokowań, możliwości i niezbędnych warunków potrzebnych dla poprawy funkcjonowania społecznego nioletniego. Uczeń może także zostać objęty pomocą terapeutyczną na terenie Poradni. Rodzicowi natomiast udziela się wsparcia emocjonalnego oraz informacyjnego, odnośnie możliwości skutecznego oddziaływania wychowawczego.

Pracownicy Specjalistycznej Poradni Rodzinnej w ramach współpracy z Policją uczestniczyli w konferencji „MocNaTy”, „Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dziecka i podejmowanie interwencji”.

Ponadto poradnie prowadzi spotkania grupy wsparcia nauczycieli pracujących metodą J. Cieszyńskiej, a także specjalistyczne konsultacje oraz porady dla nauczycieli, pracowników socjalnych, sędziów rodzinnych, policjantów w zależności od potrzeb.

Zadanie 2: Uruchomienie specjalistycznych-terapeutycznych i edukacyjnych programów adresowanych do osób doznających przemocy, nakierowanych na łagodzenie odroczonych szkód wynikających z doznawania przemocy.

Realizacja zadania:

- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach opracował i realizował „**Program Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy Domowej**”. Program ten obejmował zajęcia grupowe o charakterze edukacyjnym i wsparcia psychologicznego. W ramach programu organizowano spotkania z prawnikiem, policjantem i księdzem, zgodnie z tematyką spotkań. Zrealizowano 48 spotkań. Z programu skorzystało 21 osób, kobiet doznających przemocy w rodzinie. Celem zajęć było uzyskanie wsparcia i wiedzy o możliwościach ochrony i rozwiązywania problemu przemocy w aspekcie prawnym, psychologicznym i socjalnym.

Zadanie 3: Udzielanie specjalistycznej pomocy dzieciom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Specjalistyczną formą pomocy objęto w **Ośrodku Interwencji Kryzysowej** Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach 27 dzieci, w tym pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Praca z dzieckiem realizowana była w połączeniu z pracą z opiekunem, który nie jest agresorem oraz działaniami interwencyjnymi.
- Z miejsca **schronienia** w ramach realizowanego zadania publicznego pod nazwą „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji” skorzystało ogółem 16 dzieci (z czego z rodzin z problemem przemocy: 16 dzieci, z innych kryzysów: 0 dzieci), które objęte były stałym wsparciem psychologicznym połączonym z pracą z opiekunem.

Zadanie 4: Realizacja działań interwencyjnych i postinterwencyjnych w ramach procedury „Niebieskie Karty” policji, pomocy społecznej, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrony zdrowia oraz koordynacja pracy Grup Roboczych:

- **monitoring sytuacji rodzin z problemem przemocy w ramach procedury,**
- **współpraca przedstawicieli instytucji realizujących procedurę w celu koordynacji działań interwencyjnych, w tym prawnych.**

Realizacja zadania:

- Działania interwencyjne w ramach procedury „Niebieskie Karty” realizowane były zgodnie z obowiązującymi przepisami. Procedura realizowana jest przez pięć podmiotów zobowiązanych przepisami znowelizowanej w dniu 10 czerwca 2010 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” tj. przez: pomoc społeczną, Policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Lp.	Kategorie spraw	2019 rok
1	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw uruchomionych	350
2	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw łącznie prowadzonych	713
3	Procedura „Niebieskie Karty” Policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	257
4	Procedura „Niebieskie Karty” pomocy społecznej – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	78
5	Wnioski o zwołanie Grup Roboczych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny	350
6	Procedura „Niebieskie Karty” Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	0
7	Procedura „Niebieskie Karty” Oświaty – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	14
8	Procedura „Niebieskie Karty” Ochrony Zdrowia – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	1
9	Liczba spotkań Grup Roboczych	1126
10	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	271

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019 r.

- Na terenie miasta działało 10 stałych Grup Roboczych. Koordynatorzy grup odpowiedzialni byli za organizowanie spotkań Grup Roboczych. W roku sprawozdawczym zorganizowano 1 126 spotkań Grup Roboczych, których zadaniem było planowanie działań postinterwencyjnych, monitoring sytuacji w rodzinie pod kątem bezpieczeństwa, organizowanie pomocy rodzinie z problemem przemocy.
- W ramach działań Grup Roboczych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej zapraszano osoby wskazane jako doznające przemocy domowej – realizacja spotkań w ramach karty C procedury „Niebieskie Karty”. Na spotkania Grup Roboczych zgłosiło się 141 osób doznających przemocy w rodzinie.
- Monitorowano sytuację rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty” w trakcie jej prowadzenia oraz po zakończeniu procedury. Monitoringiem objęto 691 rodzin.
- Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy w rodzinie osób, które zakończyły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie. Monitoringiem objęto 31 osób.
- Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy w rodzinie osób, które ukończyły grupę psychologiczno-terapeutyczną dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Monitoringiem objęto 5 osób.

Zadanie 5: Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą: „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji” realizowane przy ul. Krasińskiego 21 w Katowicach przez **Stowarzyszenie „PoMOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach**.

Podstawowym celem realizowanego zadania było przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez kompleksową ofertę pomocy ofiarom przemocy, uwzględniając indywidualne potrzeby beneficjenta.

Zadanie realizowane było poprzez:

- udzielenie bezpiecznego schronienia wraz z wyżywieniem,
- oddzielenie od sprawcy przemocy,
- udzielanie specjalistycznej pomocy w zależności od indywidualnych potrzeb: poradnictwo psychologiczne, socjalne, prawne,
- towarzyszenie w codziennych czynnościach,
- rozwijanie umiejętności wychowawczych,

- edukacja w zakresie zdrowego życia,
- nauka gospodarowania,
- motywowanie do podjęcia terapii i zmian w życiu beneficjentów.

Udzielenie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi odbywało się:

- całodobowo,
- bez skierowania z MOPS,
- bez względu na dochód,
- na okres do trzech miesięcy,

Załatwianie spraw formalnych związanych z przyjęciem do Ośrodka odbywało się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00.

Ogółem w 2019 roku z miejsc schronienia wraz z wyżywieniem skorzystało 31 osób (15 osób dorosłych, 16 dzieci; w tym 6 kobietom po uprzednio uzyskanej zgodzie Dyrektora MOPS Katowice, ze względu na trudną sytuację w rodzinie, został przedłużony pobyt powyżej trzech miesięcy). Ofiary przemocy w rodzinie stanowiło 30 osób, w tym: 14 osób dorosłych, 16 dzieci.

Dzięki udzielanemu schronieniu beneficjenci uzyskali m.in.:

Zaspokajanie potrzeb bytowych poprzez zapewnienie w szczególności:

- schronienia z możliwością przyjęć przez całą dobę,
- samodzielnego miejsca do spania,
- wyposażenia w niezbędne meble,
- pościeli i bielizny pościelowej,
- możliwości korzystania z usług sanitarnych,
- miejsca do zajęć grupowych dla kobiet i dzieci,
- możliwości prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego,
- możliwości samodzielnego przygotowania posiłków z produktów zakupionych przez placówkę.

Stowarzyszenie „PoMOC” udzieliło specjalistycznej pomocy, w zależności od potrzeb – poradnictwa psychologicznego, socjalnego lub prawnego, w ramach którego kobiety mogą skorzystać z:

- pomocy w pokonaniu trudności oraz zmniejszeniu najdotkliwszych objawów reakcji kryzysowej (lęk, napięcie, utrata poczucia bezpieczeństwa),
- informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby pomoc w jej zorganizowaniu,
- wsparcia w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej,
- pomocy psychologicznej, terapeutycznej w formie indywidualnej i grupowej – terapia indywidualna miała na celu motywowanie i pomoc w rozpoczęciu procesu zmian, jak i edukacji w zakresie rozwiązywania problemów,
- porad prawnych - w punkcie konsultacyjnym Wnioskodawcy (w wyjątkowych sytuacjach w Ośrodku) odbywały się konsultacje z prawnikiem, które obejmowały prowadzenie poradnictwa, jak i pomoc w przygotowaniu wszelakich pism oraz dokumentów w zależności od problemu i potrzeb uczestniczek zadania,
- opieka „case managera” – przez cały pobyt w ośrodku case manager pomagał uczestniczkom w przezwyciężaniu traumy i lęków, wspierał oraz towarzyszył paniom podczas rozwiązywania trudnych sytuacji, w załatwianiu urzędowych spraw, pomagała i wspierała podczas podjęcia ważnych życiowych decyzji, motywowała do podjęcia leczenia w przypadku uzależnień i/lub współuzależnień.

Zadanie 6: Zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych rodzin z problemem przemocy, w tym pomoc w uzyskaniu mieszkań socjalnych.

Realizacja zadania:

- Pracownicy socjalni Terenowych Punktów Pomocy Społecznej objęli pomocą socjalną 387 rodzin z problemem przemocy. Pomoc i praca socjalna z rodziną realizowana była z wykorzystaniem interdyscyplinarnej procedury „Niebieskie Karty”, w ramach Grupy Roboczej, tj. we współpracy

z dzielnicowymi, pedagogami, kuratorami i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- W przypadku każdej rodziny korzystającej z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach rozeznawana była jej sytuacja socjalna.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił 3 rodzinom pomocy nakierowanej na uzyskanie mieszkania socjalnego.

Zadanie 7: Zwiększenie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego ofiarom przestępstw przeciwko rodzinie.

Realizacja zadania:

- W ramach bezpłatnego poradnictwa prawnego w **Ośrodku Interwencji Kryzysowej** Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielono 389 porad prawnych.
- **Stowarzyszenie „Po MOC”** dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej udzieliło 230 godzin porad prawnych, z których skorzystało 68 osób.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym **Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam”** udzielił 91 bezpłatnych porad prawnych.
- Rozpowszechniano informację o bezpłatnych poradach prawnych na terenie miasta Katowice poprzez rozprowadzanie ulotek informacyjnych i informację na stronie internetowej.

Zadanie 8: Doskonalenie działań w ramach interwencji związanych z odebraniem dziecka i jego ochroną, w tym zapewnienia bezpieczeństwa dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Pracownicy socjalni podjęli 382 interwencje w środowisku w związku z przemocą w rodzinie lub podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. W 16 przypadkach podjęto decyzję o wyjęciu dziecka z rodziny (liczba dzieci wyjętych z rodziny – 22) w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku.

Zadanie 9: Przygotowanie osób doznających przemocy domowej do uczestnictwa w procedurach prawnych, ochrony dziecka, jako świadka w procesie karnym, tworzenie bezpiecznych warunków do przesłuchań dzieci oraz osób dorosłych dotkniętych przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Klienci Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objęci byli pomocą w zakresie przygotowania do działań prawnych. Praca obejmowała dorosłych i dzieci.

Działania prawne związane z przestępstwami przeciwko rodzinie przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kategoria spraw	Prokuratura Katowice Północ	Prokuratura Katowice Zachód	Prokuratura Katowice Południe	Prokuratura Katowice Wschód	Razem
1.	Liczba postępowań w związku z przemocą w rodzinie	92	84	81	107	364
2.	Liczba oskarżonych	20	9	10	21	60
3.	Liczba spraw umorzonych	28	22	33	34	117
4.	Liczba odmów wszczęcia postępowań	38	55	30	41	164
5.	Środek zapobiegawczy – zakaz kontaktowania	5	5	5	7	22
6.	Środek zapobiegawczy – nakaz opuszczenia lokalu	4	8	10	12	34
7.	Środek zapobiegawczy – tymczasowy areszt	3	1	0	0	4

Źródło : dane za 2019 r. z Prokuratury Katowice – Wschód, Zachód, Północ, Południe

Zadanie 10. Prowadzenie i rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy, telefonach zaufania dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym **Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam”** prowadził od godziny 15.00 do 7.00 dyżur przy Telefonie Zaufania dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
- Prowadzenie i rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy odbywało się poprzez ulotki, stronę internetową, wysyłanie pism informacyjnych do sądów i prokuratur o uruchomieniu kolejnej edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie.
- Przygotowano ulotkę o uruchomieniu Telefonu Zaufania dla Seniorów.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	2019	Prognoza/ potrzeby 2020
liczba osób doznających przemocy, które skorzystały ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	157	206	202	195	195
liczba osób stosujących przemoc, które zgłosiło się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej,	91	119	121	114	114
liczba dzieci dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,	40	50	45	27	27
liczba „Niebieskich Kart” uruchomionych przez przedstawicieli:					
- ochrony zdrowia	3	5	2	1	1
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1	1	0	0
- policji	259	193	248	257	257
- pomocy społecznej	67	74	91	78	78
- oświaty	20	18	27	14	14
liczba spraw prowadzonych przez organy ścigania	397	431	367	364	364
liczba osób korzystających z miejsc schronienia	55	21	20	31	31
liczba osób korzystających z realizowanych programów terapeutycznych i edukacyjnych,	93	47	49	45	45
Liczba udzielonych porad:	2016	2017	2018	2019	Prognoza/ potrzeby 2020
Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielił:					
- porad prawnych	388	407	418	389	389
- porad specjalistycznych	811	904	876	670	670
- spotkań rodzinnych	68	66	40	51	51
Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” udzielił:					
- porad prawnych	144	143	112	91	91
- porad psychologicznych	156	183	123	102	102
- konsultacji terapeutycznych	572	537	372	342	342
Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej:					
- udzieliło porad prawnych	230	235	231	230	230
- zrealizowało terapii indywidualnych	125	150	180	180	180
Ewangelickie Centrum Diakonijne „Stoneczna kraina” udzieliło:					
porad prawnych	102	23*	-	-	41
- porad psychologicznych	106	48*	-	41	10
- porad specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	98	64*	-	10	31

*Realizacja zadania zakończona z dniem 30.06.2017 r. (organizacja nie złożyła oferty na kontynuację zadania), zadanie nie była realizowane w 2018 roku, natomiast zostało wznowione w 2019 roku.

Komentarz

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” utrzymuje się na podobnym poziomie, co może być konsekwencją edukacji i położeniem nacisku na interdyscyplinarną formułę pracy z rodziną. Od wielu lat doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i interdyscyplinarna formuła pracy w tym obszarze zwiększa efektywność działań, co przekłada się na wzrost świadomości społecznej zarówno przedstawicieli służb i instytucji, jak i osób potrzebujących pomocy.

Z przedstawionych danych dotyczących liczby udzielanych porad prawnych, pomocy specjalistycznej wynika, że w roku 2019 obserwuje się nieznaczny spadek w tym zakresie. Natomiast poradnictwo specjalistyczne jest związane z ogólną liczbą osób korzystających z pomocy, co niesie za sobą skutki w ilości obniżonej liczby udzielonych porad. Tendencja spadkowa w tym obszarze może być związana z poprawą sytuacji materialnej znacznej części kobiet i rodzin dzięki wprowadzeniu 1 kwietnia 2016 roku programu Rodzina 500 plus. Taka sytuacja otworzyła wielu potencjalnym klientom instytucji pomocowych możliwość skorzystania z poradnictwa i wsparcia w podmiotach komercyjnych.

Priorytet 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Cel:

- Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadanie 1: Tworzenie i poszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych zarówno przez podmioty samorządowe, jak i organizacje pozarządowe oraz wypracowanie pomiędzy nimi zasad współpracy.

Realizacja zadania:

- Realizowano „**Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie**”.
- Realizowano „**Program psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie**”.
- Oddziaływania interwencyjno-motywuujące wobec osób stosujących przemoc realizowane były we współpracy z policją (w ramach procedury „Niebieskie Karty”), kuratorami sądowymi dla dorosłych i pracownikami socjalnymi. Wypracowano zasady kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym w oparciu o kontrakt. W 2019 roku ponownie omawiano zasady kierowania na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rozpropagowywano ulotki dotyczące „Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie” oraz rozprowadzono drogą mailową do wykorzystania w działaniach motywujących osoby stosujące przemoc do udziału w spotkaniach grupy. Dwa razy w roku Prokuratury informowane są o uruchomieniu programu otrzymując ulotki i informator.
- W programie edukacyjno-korekcyjnym wzięło udział 18 osób. W zajęciach grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym wzięło udział 6 osób. Oddziaływaniami indywidualnymi w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objętych było 114 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące.

Zadanie 2: Wypracowanie systemu współdziałania i reagowania właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Działania Policji:
- W 2019 roku Policja przeprowadziła **5356 interwencji domowych**, w których wobec **270 osób** zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W trakcie przeprowadzonych interwencji związanych z realizacją procedury „Niebieskie Karty” stwierdzono, że w przypadku 82 osób zaszła konieczność doprowadzenia do Izby Wytrzeźwień, w dwóch wypadkach osoba nietrzeźwa została doprowadzona do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych. Ponadto do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych doprowadzono 28 osób. Liczba osób stosujących przemoc zatrzymanych przez policję wyniosła w 2019 roku 112 osób. Liczba postępowań wszczętych przez policję w sprawie przemocy związanej z art. 207 kk wyniosła w 2019 roku 188 spraw.

- Prokuratura wszczęła 364 postępowania w związku z przestępstwami przeciwko rodzinie, w tym związanych z art. 207, w 60 przypadkach sformułowała akt oskarżenia, w 22 przypadkach nałożyła zakaz kontaktowania się, w 34 przypadkach nakaz opuszczenia lokalu, a w 4 przypadkach nałożyła tymczasowy areszt. W 117 przypadkach umorzyła sprawy, w 164 przypadkach odmówiła wszczęcia postępowania.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął 73 interwencje prawne związanych z występowaniem problemu przemocy w rodzinie. Działania te obejmowały powiadomienie organów ścigania o podejrzeniu przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie oraz wnioski do Sądu w związku z ochroną dziecka krzywdzonego. Działania te podejmowane były w sytuacji doznawania przez dziecko przemocy, jak również w sytuacji, gdy jest ono świadkiem przemocy.
- W 2019 roku dzielnicowi w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowali do **„Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie”** 216 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, prokuratorzy skierowali 20 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Zadanie 3: Podejmowanie rozmów interwencyjnych i motywujących z osobami stosującymi przemoc domową, w tym z osobami z problemem alkoholowym, które stosują przemoc w formie zaniedbań wobec zależnych członków rodziny, kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.

Realizacja zadania:

- W ramach działań Grup Roboczych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej podejmowane były rozmowy interwencyjne i motywujące wobec sprawców przemocy domowej m.in. do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie – realizacja spotkań w ramach karty D procedury „Niebieskie Karty”. Na spotkania Grup Roboczych zgłosiło się 70 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Zadanie 4: Realizacja oraz monitorowanie efektów programów edukacyjno-korekcyjnych i pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznych adresowanych do osób stosujących przemoc wraz z późniejszą ewaluacją.

Realizacja zadania:

- Od 2010 roku **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach realizuje **„Program Edukacyjno-Korekcyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc”**. Uczestnicy programu kierowani są przez dzielnicowych oraz innych przedstawicieli Grup Roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz kuratorów sądowych. Niektórzy uczestnicy zgłosili się dobrowolnie.
- Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy w rodzinie wobec 31 osób, które zakończyły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie. Ustalono, że w 2019 roku 29 osób zachowuje się spokojnie, natomiast 2 osoby powróciły do zachowań przemocowych wobec ich partnerów.
- W 2019 roku odbyły się dwie edycje zajęć grupowych edukacyjno-korekcyjnych, w których uczestniczyło 18 osób. Program ukończyło 11 osób.
- W 2019 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej zrealizował spotkania grupowe w ramach **„Programu zajęć psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”**. Uczestnicy programu byli klientami Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, 5 osób ukończyło wcześniej „program edukacyjno-korekcyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc”.
- W 2019 roku odbyła się jedna edycja zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym, w których uczestniczyło 6 osób. Program ukończyły 3 osoby.
- W Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS objęto pomocą w formule indywidualnej 114 osób stosujących przemoc.

Zadanie 5: Opracowanie i aktualizowanie oferty pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie i udostępnienie jej organom ścigania i przedstawicielom wymiaru sprawiedliwości.

Realizacja zadania:

- Informacje o uruchomieniu kolejnej edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie były kierowane do Policji, Prokuratury i Sądów.
- Upowszechniono informację o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, interwencyjnej, w tym schronienia oraz o zasadach kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Na bieżąco upowszechniane były mieszkańcom miasta zgłaszającym się do różnych instytucji materiały edukacyjno-informacyjne i ulotki o specyfice zjawiska przemocy w aspekcie psychologicznym, socjalnym i prawnym oraz możliwościach uzyskania pomocy. Materiały są adresowane do osób doznających przemocy, osób stosujących przemoc oraz świadków przemocy i dzieci.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	2019	Prognoza/ potrzeby 2020
liczba osób stosujących przemoc kierowanych do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym	174	189	188	236	236
liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie edukacyjno-korekcyjnym	17	22	20	18	18
liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie psychologiczno-terapeutycznym	nie dotyczy	6	5	6	6
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskiej Karty” część „D”	97	80	71	70	70
liczba uruchomionych „Niebieskich Kart” przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1	1	0	0

Komentarz

Liczba osób kierowanych do udziału w programie dla sprawców przemocy w rodzinie zwiększyła się. Należy uznać to za efekt doskonalenia współpracy pomiędzy instytucjami w interdyscyplinarnej formule pracy. Natomiast na podobnym poziomie kształtuje się liczba osób biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnym i psychologiczno-terapeutycznym.

Priorytet 4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie – profilaktyka i edukacja

Cele:

- Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Katowice.
- Zmiana postaw wobec zjawiska przemocy, rozbrojenie mitów i stereotypów związanych z przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie problemów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej z uwzględnieniem mechanizmów przemocy i wskazaniem na ich społeczną szkodliwość.
- Upowszechnienie informacji o obowiązujących procedurach i formach pomocy w mieście Katowice.

Zadanie 1: Opracowanie danych statystycznych umożliwiających określenie skali zjawiska przemocy w mieście Katowice i badanie skuteczności pomocy.

Realizacja zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach posiada dane statystyczne dotyczące interwencji oraz świadczeń na rzecz rodzin z problemem przemocy w celu analizy skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów do jego rozwiązywania, celem określenia szacunkowej skali zjawiska i zbadania skuteczności pomocy.

Zadanie 2: Upowszechnianie ulotek, materiałów informacyjnych, edukacyjnych o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach przy wykorzystaniu instytucji, organizacji, w tym kościołów i innych związków wyznaniowych.

Realizacja zadania:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zaprojektował i zlecił powielenie łącznie 2 000 ulotek w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kierując je zarówno dla osób doznających jak i stosujących przemoc w rodzinie oraz świadków przemocy.

Na tablicach ogłoszeń, zawieszanych zwyczajowo w korytarzach szkół, eksponowane są ulotki informacyjne dotyczące oferty Specjalistycznej Poradni Rodzinnej, Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Katowicach oraz rejonowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych właściwych dla obwodu, w którym znajduje się szkoła tj.: Poradni Nr 1, Nr 2, Nr 3 oraz Nr 5, a także Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach.

Na tablicach tych obok numeru telefonu straży pożarnej i pogotowia ratunkowego zamieszcza się również numer telefonu zaufania.

Materiały edukacyjne oraz informacje o miejscach gdzie można uzyskać pomoc specjalistyczną upowszechniane są także na spotkaniach z rodzicami organizowanych w poradniach.

Przygotowano ulotkę o Telefonie Zaufania dla Seniorów.

Zadanie 3: Realizacja programów profilaktycznych, oddziaływań prewencyjnych adresowanych do osób dorosłych, rodziców oraz dzieci i młodzieży szkolnej, w tym osób z grup ryzyka np. małych dzieci w ciąży.

Realizacja zadania:

Na terenie miasta Katowice szkoły i placówki oświatowe realizowały programy oraz inne działania profilaktyczne o charakterze prewencyjnym w odniesieniu do problemu przemocy w rodzinie. W 2019 roku zrealizowano działania tj.:

- propagowanie akceptowanych społecznie form spędzania czasu wolnego, wskazywanie dróg rozwoju, zainteresowań. Powyższe zrealizowano poprzez rozmowy indywidualne z młodzieżą, funkcjonowanie kół zainteresowań, zajęć fakultatywnych, wyrównawczych, wycieczek;
- stwarzanie przyjaznego klimatu w placówce poprzez zajęcia integracyjne;
- rozwijanie u uczniów postaw i zachowań zgodnych z normami społecznymi, nauka zasad kulturalnego zachowania, rozwijanie empatii, nauka współpracy i rywalizacji poprzez organizację i udział w imprezach szkolnych i zawodach;
- organizowanie pomocy uczniom z trudnościami w nauce (zajęcia wyrównawcze, fakultatywne, spotkania z pedagogiem);
- zajęcia z zakresu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży (np. realizowany we współpracy Urzędu Miasta Katowice z: Miejską Komendą Policji w Katowicach - Miejski Program Profilaktyczny „Bezpieczne dziecko - Przyjaciół Sznupka. Bezpieczny Nastolatek”, ze Strażą Miejską zajęcia „Po drodze nam z Lego”, czy z Miejską Państwową Strażą Pożarną w Katowicach w ramach programu „Florek w Małej Strażnicy”);
- poradnie prowadzą konsultacje i porady dla uczniów oraz realizują program profilaktyczno-wychowawczy dla uczniów: „Rozmawiamy o zachowaniu”, „Umiejętności społeczne i asertywność”, „Emocje”, „Spójrz inaczej”, a także organizują dyżury konsultacyjne dla młodzieży na terenie placówek;
- zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o charakterze psychoedukacyjnym prowadzone w klasach i grupach przedszkolnych na terenie szkół i przedszkoli (np. „Trujące ziele, czyli prawd kilka o paleniu papierosów”, „Zdrowe - niezdrowe - umiem wybierać”, „Jak bezpiecznie i zdrowo żyć ze samym sobą”, „Sztuka wyboru - umiem powiedzieć nie”, „Oszustwa ETOH”, „Bez złości mamy więcej radości - uczy się radzić z negatywnymi emocjami”, „Małe dzieci, duże uczucia”, „Złoty klucz - jestem swoim przyjacielem”, „Bezpieczne serfowanie w sieci”, „Przycinamy smocze pazury złości”, „Agresja w nas i wokół nas”, „Niepokoje dorastania”, „A może mediacja? Sposób na rozwiązywanie konfliktów”, „Stop cyberprzemocy”,

„Bezpieczeństwo w sieci”, „Nowe technologie w życiu nastolatka”, „Świat technologii - zalety i wady”, „Bezpieczeństwo dzieci w świetle technologii komputerowej”, „Mój potencjał, moje marzenia”, „Bezpieczne zabawy z Internetem”, „Akademia bezpiecznego Internetu”, „Inny nie znaczy gorszy - tolerancja, przełamywanie stereotypów, przeciwdziałanie dyskryminacji”, „Moje plany, cele i możliwości - wyznaczanie celów, motywacja, zarządzanie czasem”, „Profilaktyka przemocy rówieśniczej”, „Różne oblicza smutku”, „Ten, że, tego... czyli słów kilka o dobrej komunikacji”, „Jak być dobrym kolegą?”, „Cyberprzemoc - jak się przed nią bronić?”, „Czy to jest przyjaźń, czy to jest nękanie - moje granice”, „Jak żyć z ludźmi”, „Zachowuję się agresywnie”, „Inny nie znaczy gorszy - tolerancja i szacunek”, „Radzę sobie z moimi uczuciami”, „Docenić konflikt - a może mediacja”, „Rozwiązywanie konfliktów”, „Konflikt i co dalej”, „Trudna sztuka odmawiania”, „Wpływ multimediów na organizm i możliwości uczenia się”);

- działania wszystkich Poradni skierowane do rodziców: terapia rodzinna, terapia psychologiczna, indywidualna współpraca z rodzicem, obserwacja dziecka i relacji w rodzinie, udzielanie rodzicom porad na podstawie badań, konsultacje i porady dla rodziców w poradni oraz na terenie placówek (dyżury dla rodziców na terenie placówek, w tym także podczas wywiadówek), spotkania konsultacyjno-wspierające dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia do poradni oraz spotkania terapeutyczne, prelekcje i programy dla rodziców, interwencje doraźne w trudnych rodzinnych sytuacjach kryzysowych);

- prelekcje i szkolenia dla nauczycieli, rad pedagogicznych;

- mediacje rówieśnicze na terenie szkół w sytuacjach kryzysowych, w sytuacjach przemocy;

- zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień i ochrony zdrowia skierowane do rodzin zagrożonych uzależnieniami;

- udział nauczycieli w konferencjach, szkoleniach, warsztatach z zakresu profilaktyki uzależnień, warsztaty z zakresu zdrowia psychicznego;

- warsztaty w ramach zajęć psychoedukacyjnych;

- cykliczne spotkania, prelekcje i warsztaty dla rodziców: „Bez złości więcej radości” (na temat złości, zachowań agresywnych, prawidłowych reakcji na trudne zachowania), „Bez klapsa - jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice?”, „Mały Terrorysta” - czyli o dziecięcych atakach złości”, „Zrozumieć świat mojego dziecka”, „Jak rozwiązywać konflikty?”, „Jak wspierać dziecko w okresie tzw. buntu?”, „Wychowuję miłością”, „Rola rodziny w rozwoju młodego człowieka”, „Wychowanie bez porażek”, „Jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice?”, „Kochać i wymagać”, „Jak wspierać rozwój dziecka 3-4 letniego”, „Zachowania ryzykowne nastolatków”, „Jak rozmawiać z nastolatkiem aby chronić go przed zagrożeniami”, „Jak wychować szczęśliwe dziecko?”, „Jedność oddziaływań rodzicielskich”, „Możesz mi zaufać - jak rozmawiać z nastolatkiem”, „Kary i nagrody w wychowaniu”, „Rozwój emocjonalno-społeczny dziecka”, „Zrozumieć nastolatka”, „Internet i nowe technologie. Ich wpływ na rozwój dziecka”;

- prowadzone przez Specjalistyczną Poradnię Rodzinną warsztaty profilaktyczno-edukacyjne z dziećmi i młodzieżą katowickich szkół dotyczące przeciwdziałania przemocy rówieśniczej zgodnie z zapotrzebowaniem;

- udzielanie rodzicom wsparcia emocjonalnego, wychowawczego oraz informacyjnego w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. W sytuacjach trudnych rodzice kierowani są do placówek, w których otrzymują bardziej specjalistyczną pomoc w zakresie zgłaszanych problemów (SPR, OIK itp.);

- podejmowanie przez Specjalistyczną Poradnię Rodzinną interwencji w sytuacji rozpoznawania przemocy w tym zakładanie Niebieskiej Karty;

- współorganizowanie z placówkami programów i akcji dotyczących przemocy, agresji np. „Bezpieczna młodzież”.

Zadanie 4. Organizowanie kampanii edukacyjnych, programów upowszechniających wiedzę dotyczącą problematyki przemocy w rodzinie, w tym metod wychowawczych bez użycia przemocy i udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci.

Realizacja zadania:

- W **Komendzie Miejskiej Policji w Katowicach** realizowany jest program profilaktyczno – edukacyjny na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie pt. **„MOC NA TY”**. Program dedykowany jest przede wszystkim kobietom, jako osobom, które częściej doznają różnych form przemocy, w tym domowej. Adresatami programu są mieszkańcy miasta Katowice, ale także pracownicy instytucji publicznych działających na terenie Katowic, ich podopieczni/klienci, którzy na co dzień mają styczność lub są

narażeni na różne formy przemocy, w tym przemocy w rodzinie. Projekt ten ma na celu przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom poprzez rozwijanie zdolności i kompetencji do przeciwstawienia się różnym formom przemocy oraz upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy, prostytucji i handlu ludźmi, mechanizmów tych zjawisk, ich skutków oraz sposobów pomocy.

Szkoły i placówki oświatowe w 2019 roku zrealizowały działania tj.:

- cykliczne zajęcia prowadzone przez poradnię „Szkoła dla rodziców” (w trzech grupach) mająca na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych i podnoszenia świadomości rodziców w zakresie przyczyn i skutków przemocy;
- cykliczne zajęcia dla dzieci młodszych przejawiających zakłócenia w rozwoju emocjonalno-społecznym oraz zajęcia prowadzone Metodą Dobrego Startu ukierunkowane na niwelowanie występujących zaburzeń w rozwoju psychoruchowym, motywacyjnym i emocjonalnym. Dla dzieci starszych organizowane są zajęcia z socjoterapii przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych (gimnazjalnych do czerwca 2019 r.);
- organizowanie w placówkach grup wsparcia dla dzieci zagrożonych stosowaniem przemocy w rodzinie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 uczestniczyła we współorganizacji konferencji „Wspieranie optymalnego rozwoju dziecka” oraz w warsztatowym spotkaniu z nauczycielami nauczania zintegrowanego „Sojusz metod nauki czytania”;
- współpraca placówek z Komendą Miejską Policji, PPP, kuratorami sądowymi, ze świetlicą socjoterapeutyczną „Gniazdo”, w zakresie rozwiązywania i powstrzymywania problemu przemocy;
- spotkania z rodzicami realizowane w placówkach na tematy z zakresu psychologii rodziny, postaw rodzicielskich i problemów wychowawczych często prowadzących do sytuacji konfliktowych;
- udostępnianie wiedzy i informacji o procedurach postępowania (np. Niebieska Karta), miejscach gdzie można uzyskać pomoc i wsparcie w sytuacjach przemocy w rodzinie;
- pracownicy poradni uczestniczą w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w związku z procedurą „Niebieskie karty” organizowanych przez MOPS lub w spotkaniach interdyscyplinarnych organizowanych przez placówki z rejonu działania poradni poświęconych najbardziej skomplikowanym przypadkom rodzinnym;
- spotkania rad pedagogicznych, zespołów samokształceniowych zadaniowych - wymiana doświadczeń na temat zjawiska przemocy domowej.

Zadanie 5. Współpraca z mediami w zakresie upowszechnienia informacji i wiedzy dotyczącej przemocy domowej i wynikających z niej problemów wtórnych oraz sposobów postępowania i formach pomocy.

Realizacja zadania:

- Każda z instytucji i służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie posiada informacyjne strony internetowe, gdzie można uzyskać konkretną informację o miejscach udzielających pomocy, np. Komenda Miejska Policji, Komisariaty Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej itp. W 2019 roku 8128 osób odwiedziło strony internetowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	2019	Prognoza/ potrzeby 2020
liczba informatorów, ulotek	3 000	4 583	4500	2000	2000
liczba programów realizowanych w MOPS	1	4	4	4	4
liczba osób odwiedzających strony internetowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dotyczące obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1 147	6 269	6024	8128	8128

Komentarz

Ulotki/informatory instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie są skierowane zarówno dla osób doznających, jak i stosujących przemoc w rodzinie oraz jej świadków. Wprawdzie liczba ta w 2019 roku obniżyła się, jednak wychodząc naprzeciw zainteresowaniu problematyką przemocy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach rozbudował stronę internetową o dwie nowe podstrony, co spowodowało wzrost osób odwiedzających stronę internetową Ośrodka.

Priorytet 5. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy

Cel:

- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 1: Wdrażanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.

Realizacja zadania:

- W ramach wspierania osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc przeprowadzono 2 (psychologiczne) i 3 (merytoryczne) superwizje dla pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i 241 superwizji dla pracowników pozostałych jednostek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w tym psychologów, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, wychowawców świetlic specjalistycznych.
- W 2019 roku uruchomiono superwizje dla koordynatorów grup roboczych – 3 spotkania.

Zadanie 2. Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli służb, instytucji i organizacji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2019 r. zorganizował szkolenia:

- „Interwencja kryzysowa” dla pracowników socjalnych (4 osoby) i asystentów rodzin (2 osoby), łącznie 6 osób (II.2019r.), I edycja;
- „Przemoc – specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy – szkolenie zaawansowane” dla pracowników socjalnych (8 osób), łącznie 8 osób (II. 2019r.), I edycja;
- „Praca z klientem i rodziną z problemem alkoholowym” dla pracowników socjalnych (6 osób), asystentów rodzin (4 osoby) i nowozatrudnionych osób (2 wychowawców Świetlicy i Klubu Młodzieżowego), łącznie 12 osób (III. 2019r.), I edycja;
- „Przemoc w rodzinie-szkolenie podstawowe” dla pracowników socjalnych (5 osób) oraz koordynatorów pieczy zastępczej (5 osób), w tym osób nowozatrudnionych, łącznie 10 osób (III.2019r.), I edycja;
- „Niebieskie Karty” dla pracowników socjalnych (3 osoby) i Koordynatorów Pieczy zastępczej (4 osoby), łącznie 7 osób (IV.2019r.), I edycja;
- „Interwencja Kryzysowa” dla pracowników socjalnych (9 osób), łącznie 9 osób (IV.2019r.), II edycja;
- „Praca z klientem i rodziną z problemem alkoholowym” dla wychowawców świetlic (5 osób) i nowozatrudnionych pracowników (w tym: 2 pracowników socjalnych i 1 streetwoker), łącznie 8 osób (V.2019r.), II edycja;
- „Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań dzieci” dla wychowawców świetlic i klubu (4 osoby), i asystentów rodzin (6 osób), łącznie 10 osób (V.2019r.), I edycja;
- „Przemoc w rodzinie – szkolenie podstawowe” dla nowozatrudnionych osób (2 asystentów rodzinnych, 5 koordynatorów pieczy zastępczej, 2 pracowników socjalnych, 1 psycholog z CPS), łącznie 10 osób (VI. 2019r.), II edycja;
- „Przemoc - specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy – szkolenie zaawansowane” dla pracowników socjalnych (7 osób) i asystentów rodzinnych (1 osoba), łącznie 8 osób (VI.2019r.), II edycja.

- „Praca z klientem i rodziną z problemem alkoholowym” - dla nowo zatrudnionych osób (5 asystentów rodzinnych, 5 pracowników socjalnych, 1 streetwoker), łącznie 11 osób (IX.2019r.) III edycja;
- „Przemoc w rodzinie – szkolenie podstawowe” – dla nowo zatrudnionych osób (2 pracowników socjalnych, 2 asystentów rodzinnych, 3 koordynatorów pieczy zastępczej), łącznie 7 osób (IX.2019r.), III edycja;
- „Przemoc – specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy – szkolenie zaawansowane” – dla pracowników socjalnych (5 osób), łącznie udział wzięło 5 osób (IX.2019r.), III edycja;
- „Przemoc w rodzinie z uwzględnieniem zaniedbań dzieci” dla wychowawców świetlic i klubu (5 osób), i asystentów rodzin (2 osoby), łącznie 7 osób (X.2019r.), II edycja;
- „Interwencja Kryzysowa” dla pracowników socjalnych (7 osób) i koordynatorów pieczy zastępczej (2 osoby), łącznie 9 osób (X.2019r.), III edycja;
- „Niebieskie Karty” dla asystentów rodzinnych (7 osób) i koordynatorów pieczy zastępczej (2 osoby), łącznie 9 osób (XI.2019r.), II edycja;
- „Przemoc – specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy – szkolenie zaawansowane” – dla asystentów rodzinnych (3 osoby), łącznie udział wzięły 3 osoby (XI.2019r.), IV edycja;
- „Praca z klientem i rodziną z problemem alkoholowym” - dla nowo zatrudnionych osób (2 pracowników socjalnych, 1 osoba z SDM, 1 koordynator pieczy zastępczej), oraz wychowawców świetlic (5 osób), łącznie 9 osób (XII. 2019r.) IV edycja;
- „Przemoc w rodzinie – szkolenie podstawowe” – dla nowo zatrudnionych osób (2 pracowników socjalnych, 5 koordynatorów pieczy zastępczej, 1 osoba z SDM, 1 osoba z Klubu Młodzieżowego), łącznie 9 osób (XII. 2019r.), IV edycja.

W szkoleniach wzięło udział łącznie 157 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Komenda Miejska Policji w Katowicach w 2019 roku zorganizowała szkolenia adresowane do różnych grup zawodowych i studentów.

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez miasto Katowice nie organizują szkoleń dla instytucji i organizacji, organizują jednak szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców/prawnych opiekunów dzieci i młodzieży poświęcone przeciwdziałaniu przemocy i agresji.

Na terenie szkół odbywają się szkolenia Rad Pedagogicznych, zaś tematyka tych szkoleń uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród tych szkoleń znajdowały się również takie, które poruszały tematykę przemocy w rodzinie i szkole oraz dotyczące rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp. Ponadto dyrektor ma możliwość dofinansowania szkoleń i kursów kwalifikacyjnych nauczycielom, którzy pragną podnieść swoje kwalifikacje i umiejętności o zagadnienia przydatne do prawidłowego funkcjonowania placówki.

Nauczycielom i wychowawcom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Specjalistyczna Poradnia Rodzinna. Poradnie organizują też szkolenia wolontariuszy i osób niepełnosprawnych w zakresie aktywizacji i podejmowania działań społecznych.

Zadanie 3: Realizacja zajęć edukacyjnych i warsztatowych, programów stażowych dla studentów w ramach praktyk studenckich.

Realizacja zadania przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach:

- W ramach realizacji zajęć edukacyjnych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej we współpracy z uczelniami wyższymi umożliwiono odbycie indywidualnych praktyk studenckich 9 osobom.
- Przeprowadzono spotkanie studyjne dla 35 studentów Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach. Celem była prezentacja rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie na przykładzie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Katowicach.

- Przeprowadzono spotkanie z 67 studentami Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach poświęcone przedstawieniu zakresu działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.
- Studenci mają możliwość odbycia praktyk studenckich w katowickich szkołach, gdzie mogą realizować program praktyk ustalony przez uczelnię, na której studiują. W każdym przypadku odbywa się to za zgodą dyrektora szkoły i pod opieką nauczyciela-specjalisty, zatrudnionego w danej szkole. W trakcie odbywania praktyki studenci mają możliwość zapoznania się z pracą psychologa i pedagoga szkolnego oraz praktycznego rozwiązywania problemów wychowawczych związanych z agresją i używaniem przemocy przez uczniów, a także problemów opiekuńczych dotyczących psychologicznej i prawnej ochrony dzieci doświadczających przemocy w rodzinie.

W ramach praktyk studenci uczestniczą w różnych działaniach organizowanych w poradniach, także prowadzonych w terenie.

Zadanie 4: Rozwijanie wolontariatu i szkolenie wolontariuszy w zakresie problemów i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- W 2019 roku ze specyfiką pracy w obszarze przeciwdziałania pomocy w rodzinie zapoznał się 1 wolontariusz zatrudniony w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Łącznie przepracował 124 godziny.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	2019	Prognoza/potrzeby 2020
liczba superwizji	48	123	166	246	246
liczba uczestników szkoleń/superwizji	75	306	391	407	407
liczba studentów korzystających z praktyk w OIK MOPS	13	15	13	9	9
liczba wolontariuszy	2	0	2	1	1

Komentarz

Wzrasta liczba superwizji, co wynika z planowanego, intencjonalnego działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach nakierowanego na zwiększenie kompetencji oraz rozszerzenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Liczba osób chcących nabywać umiejętności w zakresie pomagania osobom w kryzysie (studenci, wolontariusze) utrzymuje się na podobnym poziomie.

Podsumowanie realizacji programu za 2019 rok i rekomendacje

Rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie jest skuteczne jedynie dzięki efektywnej współpracy różnych służb i instytucji działających w tym obszarze. Żadna z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie jest w stanie powstrzymać i rozwiązać problemu przemocy w rodzinie, ograniczając się tylko do własnych kompetencji, uprawnień i narzędzi. Skuteczne rozwiązywanie problemu wymaga korzystania z różnych obszarów wiedzy i umiejętności.

W 2019 roku podejmowane działania nakierowane były na doskonalenie strategii i modelu współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie i stanu zasobów. Istotnym zadaniem było koordynowanie prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” i pracy Grup Roboczych.

W 2019 roku liczba uruchamianych procedur „Niebieskie Karty” utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do roku ubiegłego. Ponadto na podobnym poziomie utrzymuje się liczba osób zgłaszających się do specjalistów w związku z kryzysem i konfliktami małżeńskimi, co oznacza, że udaje się uchwycić problemy pojawiające się w rodzinie na wcześniejszym etapie.

W ramach Programu dostępna była szeroka oferta pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego. Podejmowane działania miały charakter pomocy w formie indywidualnej i grupowej, skierowane były do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Po wzroście w 2017 roku liczby osób kierowanych do programów

i biorących w nich udział rok 2018 i 2019 był na podobnym poziomie. Może to być efekt oddziaływań edukacyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i skuteczniejszej prewencji.

W 2019 roku podejmowano szereg działań nakierowanych na podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności pracowników instytucji działających w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie. Wzrosła liczba superwizji, szkoleń dla osób udzielających profesjonalnej i kompleksowej pomocy rodzinom.

Ponadto, Program proponuje szerokie spektrum zadań pomocowych i wspierających adresowanych do rodzin z problemem przemocy. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy jest jednym z najważniejszych priorytetów.

W nawiązaniu do powyższego podsumowania rekomenduje się realizację w 2020 roku zadań wynikających z „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020” oraz rozszerzenie działań o:

- uruchomienie specjalistycznych form pomocy adresowanych do dzieci, w tym dzieci dotkniętych przemocą seksualną.

Finansowanie programu – wykonanie za 2016, 2017, 2018 oraz 2019 rok

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Kwota w 2016 roku	Kwota w 2017 roku	Kwota w 2018 roku	Kwota w 2019 roku	Klasyfikacja budżetowa
1.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy	MOPS	539 244,91	629 034,42	611 331,18	589 797,41	Dział 852 Rozdział 85205 (WP) Rozdział 85220 (WP) Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
2.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy (OIK dla Rodzin z Problemem. Alkoholowym. prowadzony przez Śląskie Stowarzyszenie Ad Vitam Dignam)	MOPS	68 948,00	13 964,00 (zadanie realizowane przez MOPS do 28.02.2017, od 1.03.2017 przeniesione do WPS, ale bez udzielenia schronienia)	0,00 zł	0,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
3.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy (zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Po Moc dla kobiet i dzieci im. Marii Niepokalanej)	MOPS	77 353,00	100 000,00	776,00 (zadanie przeniesione do WPS, poz.8)	(zadanie przeniesione do WPS, poz.8)	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
4.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie	MOPS	14 382,00	18 612,00	16 920,00	14 380,80	Dział 852 Rozdział 85205 (ZP)
5.	Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	MOPS	Program nie był realizowany w 2016	4 972,57	4 143,99	5 075,44	Dział 852 Rozdział 85205 (ZP)
6.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci	WPS	57 000,00 zł	57 550,00 zł	57 550,00 zł	57 580,00 zł	Dział 852 Rozdział 85218 (WP)

	dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”						
7.	Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM Ośrodek Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym z siedzibą w Katowicach przy ulicy Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 realizujące zadanie pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic”	WPS	80 456,00 zł	123 941,60 zł	124 908,53 zł	124 972,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
8.	Stowarzyszenie PoMOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Krasieńskiego 21 realizujące zadanie pn. „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji”.	WPS	0,00 zł	0,00 zł	94 492,91 zł (zadanie przeniesione z MOPS, poz.3)	113 721,41 zł (przekazano 120 450,00zł; zwrot- 6 728,59 zł)	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
9.	Parafia Ewangelicko – Augsburska z siedzibą w Katowicach przy ulicy Warszawskiej 18 realizująca zadanie pn. „Ograniczenie ryzyka przemocy w rodzinie”	WPS	11 000,00 zł	5 500,00 zł*	0,00 zł*	0,00 zł*	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
10	Fundacja Podaruj Nadzieję z siedzibą w Katowicach przy ul. Kotlarza 10b realizująca zadanie w trybie tzw. „małych grantów” pn. „Winne ubrania”.	WPS	0,00 zł	0,00 zł	4 229,00 zł	0,00 zł	Dział 853 Rozdział 85311 (WP)
11	Zakup materiałów profilaktycznych	WPS	0,00	3 047,72 zł	0,00 zł**	0,00 zł**	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
	RAZEM		848 383,91	956 622,31	914 351,61	905 527,06	

*Realizacja zadania zakończona z dniem 30.06.2017 r. (organizacja nie złożyła oferty na kontynuację zadania).

** zadanie nie realizowane w 2018 i 2019 roku.

Finansowanie programu – plan na 2020 rok

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	kwota	Klasyfikacja budżetowa
1.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy	MOPS	702 721,00	Dział 852 Rozdział 85205 (WP) Rozdział 85220 (WP) Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
2.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji”	WPS	120 450,00	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
3.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie	MOPS	14 382,00	Dział 852 Rozdział 85205 (ZP)
4.	Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	MOPS	4 230,00	Dział 852 Rozdział 85205 (ZP)
5.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”	WPS	57 580,00	Dział 852 Rozdział 85218 (WP)
6.	Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM Ośrodek Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym z siedzibą w Katowicach przy ulicy Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 realizujące zadanie pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic”	WPS	124 972,00	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
	RAZEM		1 024 335,00	

*Realizacja zadania zakończona z dniem 30.06.2017 r. (organizacja nie złożyła oferty na kontynuację zadania).

Dokument podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym

Podpis: Signature-417738307

Imię: Maciej Marek

Nazwisko: Biskupski

Instytucja:

Miejscowość:

Województwo:

Kraj: PL

Data podpisu: 23 kwietnia 2020 r.

Zakres podpisu: Cały dokument